Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciurĭ:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena *Rudolfŭ Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner.*
Preţulŭ inserţiunilorŭ; o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifŭ şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LII.

„Gazeta“ ese în fiecare ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., Pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr, v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 180. **Braşovŭ, Vinerĭ 11 (23) Augustŭ** **1889.**

Braşovŭ, 10 Augustŭ.

Ca nou secretarŭ de statŭ în ministeriulŭ de interne, a ţinutŭ şi Sĕcuiulŭ Tibad sĕ 'şĭ esprime vederile sale într'o cestiune fórte importantă, reforma administraţiunei.

Acésta a făcut'o elŭ, îndată după numirea sa ca secretarŭ, cu ocasiunea unui banchetŭ, ce i-s'a datŭ de Sĕcuii din Odĕrheiu.

După părerea lui, reforma administraţiunei cuprinde trei puncte principale şi anume: 1) Administraţiunea Ungariei trebue sĕ fiă naţională, adecă e necesarŭ, ca în tóte amĕruntele sĕ pórte în sine caracterulŭ de statŭ maghiarŭ, care nu trebue sacrificatŭ nicĭ unei alte consideraţiunĭ. 2) Administraţiunea trebue sĕ ocrotéscă în acelaşŭ modŭ şi în egală mĕsură drepturile şi interesele tuturorŭ cetăţenilorŭ patriei, sĕ nu se pună în serviciulŭ nicĭ unei naţionalităţĭ, confesiunĭ orĭ classe, şi nicĭ sĕ nu decadă pe terenulŭ mlăştinosŭ alŭ luptelorŭ politice de partidă, căcĭ e mai mare periculŭ a prelungi orĭ chiar a eternisa dominaţiunea unei partide prin întrebuinţarea mijlócelorŭ de putere într'unŭ modŭ, care vatĕmă dreptulŭ şi bunacuviinţă morală, decâtŭ décă s'ar disolva diferitele partide politice într'una a guvernului. 3.) Administraţiunea sĕ fiă mai cinstită atâtŭ în persónele, care vorŭ fi chemate a conlucra la ea, câtŭ şi în acţiunile şi procederea ei, aşa că nicĭ umbră de bĕnuială îndreptăţită în acelea sĕ nu se ivéscă.

Nu scimŭ pentru a câta óră ni-se presintă prin vorbirea Sĕcuiului Tibad ocasiunea de a constata, că principalulŭ motivŭ alŭ reformei nu este atâtŭ europenisarea administraţiunei „asiatice“ a d-lui Tisza, câtŭ mai multŭ unŭ nou pasŭ către ţinta anihilărei individualităţii naţionalităţilorŭ.

O administraţiune naţională maghiară într'unŭ statŭ poliglotŭ, a cărui poporaţiune în marea-i majoritate este nemaghiară, însemnéză ea óre altceva, decâtŭ celŭ mai necreştinescŭ şi mai imoralŭ atentatŭ la esistenţa poliglotă a statului, şi decĭ cea mai nelegiuită crimă la esistenţa naţională a celorŭ douĕsprĕḑece milióne de Nemaghiarĭ?

Cum mai póte fi vorba atuncĭ de o administraţiă, care sĕ apere drepturile şi interesele tuturorŭ cetăţentilorŭ patriei fără deosebire de naţionalitate, când aḑĭ, că mai e unŭ dramŭ de autonomiă administrativă, drepturile şi interesele naţionalităţilorŭ suntŭ desconsiderate până la bătaiă de jocŭ, făcĕndu-se însĕ totulŭ pentru rassa domnitóre, şi cu dreptŭ şi fără dreptŭ, ba satisfăcĕndu-se pretinse interese ale aceleia chiar în paguba intereselorŭ naţionalităţilorŭ?

Ce felŭ de scutŭ şi apĕrare a drepturilorŭ şi intereselorŭ poporaţiunei nemaghiare va putĕ da o administraţiune naţională maghiară când interesele şi drepturile naţionale ale Nemaghiarilorŭ pretindŭ promovarea vieţii şi individualităţii naţionale a acestora, pe carĭ regimulŭ unguerescŭ tocmai a le înăbuşi voesce, precum de douĕḑecĭ de anĭ la înăbuşirea lorŭ lucréză?

Étă dér, că administraţia de statŭ va fi şi mai rea, căcĭ fiindŭ ea o unéltă în mâna guvernului unguerescŭ căruia îi umblă prin capŭ gărgăunĭ de a maghiarisa tóte naţionalităţile, va comite cele mai marĭ ilegalităţĭ faţă cu poporaţiunea nemaghiară, espunĕndŭ'o la prigonirĭ şi persecuţiunĭ îndecite.

Astfelŭ reforma administrativă va putĕ fi bună pentru rassa maghiară, administraţia de statŭ îi va apĕra drepturile şi'i va promova interesele aceleia, dér vai şi amarŭ va fi de drepturile şi de interesele naţionalităţilorŭ, care deja aḑĭ suntŭ bătaia de jocŭ a fişpanilorŭ şi maioritătilorŭ artificiale unguresci din comitate.

Dér amarŭ se 'nşélă guvernulŭ unguerescŭ, décă crede, că prin reforma administrativă va reforma şi fisionomia poliglotă a statului. Acésta nu-o va putĕ face nicĭ o putere pămĕntéscă, necum unŭ regimŭ unguerescŭ.

DIN AFARĂ.

Anglia şi politica ei în afară.

In ḑilele acestea s'a serbatŭ de către oficerii regimentului prusianŭ de dragonĭ ai gardei aniversarea luptei cu Francesii dela Mars-la-Tour. La serbare a luatŭ parte şi însărcinatulŭ de afacerĭ şi ataşatulŭ militarŭ englezŭ.

In acéstă privinţă a fostŭ interpelatŭ în camera comunelorŭ guvernulŭ englesŭ Sir Fergusson a declaratŭ, că presenţa însărcinatului de afacerĭ şi ataşatui militarŭ englesŭ la serbarea acelui regimentŭ, alŭ cărui şefŭ a fostŭ numită deunăḑile Regina Victoria a Angliei, a fostŭ unŭ simplu actŭ de politeţă, fără nicĭ o semnificare politică.

Rĕspunḑĕnd apoi la o interpelare a d-lui Labouchère asupra scirii date de unŭ ḑiarŭ berlinesŭ, că s'ar fi făcutŭ învoelĭ între Englitera şi tripla alianţă în timpulŭ visitei împĕratului Wilhelm la Osborne, Sir Fergusson a declaratŭ, că şcirea dată de ḑiarulŭ berlinesŭ nu e basată decâtŭ pe presupunerĭ. Elŭ a adăugatŭ, că trebue sĕ menţină declaraţiunile ce le-a făcutŭ d-lui Labouchère în şedinţa dela 19 Augustŭ. Acţiunea Engliterei va fi determinată de împrejurărĭ şi de ocrotirea intereselorŭ engleze, — guvernulŭ n'a contractatŭ obligaţiunĭ, carĭ ar putea sĕ împedece acéstă libertate de acţiune.

O enciclică a Papei.

Foile din Roma publică o enciclică a Papei dela 15 Augustŭ, care cuprinde considerărĭ asupra posiţiunei bisericei. In enciclică se ḑice, că inimicii bisericei continuă cu atacurile lorŭ, ca sĕ distrugă credinţa şi principiile fundamentale ale religiunei. Rĕsboiulŭ în contra sfântului scaunŭ e totŭ mai tenace. Papa recomandă adorarea sfintei fecióre şi a sfântului Iosifŭ ca apĕrătorĭ ai tuturorŭ claselorŭ, mai alesŭ ai lucrătorilorŭ, carĭ învaţă dela elŭ, sĕ supórte legea lucrului cu răbdare şi supunere. Papa prescrie în fine deosebite rugăciunĭ în onórea sfântului Iosifŭ, precum şi sĕrbătorirea ḑilei lui.

Deodată cu enciclica a apĕrutŭ în Roma şi întâiulŭ numĕrŭ alŭ *„Cronicei negre“*, organŭ alŭ clerului de josŭ. In ḑiarŭ suntŭ atacaţĭ Papa şi cardinalii.

Spania şi alianţa triplă.

In ḑilele acestea a sositŭ ambasadorulŭ germanŭ de pe lângă guvernulŭ spaniolŭ în Berlinŭ. Indată au şi începutŭ a se face diferite combinaţiunĭ politice asupra acestui faptŭ. Se susţinea, că sosirea ambasadorului în Berlinŭ va face începŭtulŭ unorŭ tractărĭ, care în cele din urmă au sĕ aducă cu sine o apropiere a Spaniei la alianţa triplă. In cercurile oficiale însĕ se ḑice, că astfelŭ de intenţiunĭ nu esistă şi declară cu mare hotărîre, că nimenea în Berlinŭ nu se gândesce la o lărgire a cercului aliaţilorŭ.

Afacerea cretană.

O telegramă din Constantinopolŭ a „Agenţiei Havas“ dă urmĕtórele amĕrunte despre rĕspunsurile puterilorŭ la nota ce le-a adresat'o Pórta ca rĕspunsŭ la nota grécéscă:

Anglia, Germania, Austro-Ungaria şi *Italia* îşĭ esprimă deopotrivă părerea, că Grecia n'are dreptŭ d'a-se amesteca, deórece Creta e o parte constitutivă integrantă a imperiului otomanŭ. Decĭ e tréba Porţii, sĕ resolve iute şi energicŭ cestiunea. Austro-Ungaria adauge, că e de doritŭ, ca Pórta, după înăbuşirea turburărilorŭ, sĕ lucreze cu moderaţiune, sĕ esamineze plângerile Cretenilorŭ şi eventualŭ sĕ-le facă concesiunĭ, spre a-se evita alte încurcăturĭ.

Rusia îşĭ esprimă satisfacţiunea sa pentru alegerea lui Şakir-paşa ca guvernatorŭ generalŭ, promite că va fi sprijinitŭ de consululŭ rusŭ din Canea, şi va recomanda guvernului grecescŭ din Atena moderaţiune.

Francia sfătuesce pe Pórta a lucra hotărîrĭ iute şi imparţialŭ, şi a pedepsi pe vinovaţĭ fără deosebire de credinţă şi de naţionalitate.

SCIRILE ḐILEI.

Numirĭ în armată. In cea comună: sublocotenentŭ: Arcadianŭ Popsavin, elevŭ alŭ academiei militare din Viena, la reg. 62 de inf.; cadeţĭ: Iosifŭ Nemeşŭ dela reg. 51, la reg. 85 de inf.; Luca Iovanovicĭ dela reg. 64, la reg. 53 de inf. — La honvedĭ: căpitanĭ cl. 2: locotenenţii Franciscŭ Opra la semibrigada 23, Alesandru Stanciu la a 22, Paulŭ Fodorŭ la a 23; locotenentŭ: sublocot. Anchidimŭ Şoldea la semibrig. 23.

***

Transferărĭ din armata comună la honvedĭ se vorŭ face în curĕndŭ, pentru a se acoperi în parte lipsa de oficerĭ activĭ la trupele de honvedĭ. Se vorŭ transfera acei oficerĭ din armata comună, carĭ se vorŭ anunţa voluntarŭ. Lipsa de încă 300 oficerĭ, ce va mai fi după aceste transferărĭ, se va acoperi succesivŭ.

***

O cestiune de limbă s'a ridicatŭ în 18 Augustŭ la o pertractare a tribunalului de arbitri ai bursei. Contractele alăturate cu documente şi presentate tribunalului de o partidă erau în limba germană, şi acéstă împrejurare făcŭ pe representantulŭ partidei contrare, şi pe şefulŭ cancelariei lui Karol Eötvös, Dr. S. Perl, sĕ céră presentarea documentelorŭ respective în traducere autentică maghiară, înainte de a intra tribunalulŭ în pertractare. După o scurtă desbatere acéstă cerere fŭ respinsă de tribunalŭ. Pertractarea meritorică s'a încheiatŭ cu aceea, că partidele au fostŭ avisate sĕ se presinte în persónă înaintea tribunalului.

***

Petrecerea oficerilorŭ. Sâmbătă în 8 (24) Augustŭ 1889 va fi cea din urmă petrecere cu dare la semnŭ a oficerilorŭ garnisónei de aci la casa de dare la semnŭ de sub Tâmpa (Schützenhaus). Inceputulŭ la 6 óre d. a.

***

O nópte fără scandalŭ! Fóia bugetară din Cluşiu comunică accentuândŭ în modŭ deosebitŭ într'o notiţă, că mai alaltaerĭ nóptea a fostŭ în oraşŭ linişte şi ordine, nu s'a ivitŭ nicĭ cértă nicĭ bătaiă! Până şi reptila e cuprinsă de uimire pentru o asemenea nópte estraordinară în capitala Kulturegyletului.

***

Proprietarii de morĭ au ţinutŭ în Pesta o conferinţă, în care au primitŭ convenţiunea privitóre la împuţinarea órelorŭ de luoru pentru lucrătorĭ.

***

Va apărĕ la 15 Augustŭ de sub tiparŭ, în editura „Librăriei şi Tipografiei Şcólelorŭ“ din Bucurescĭ *„Abecedarulŭ Românescŭ (Cheia Cărţii)“* de Th. D. Speranţia.

***

Pentru primirea în seminariulŭ clericalŭ ort. or. din Cernăuţĭ petiţiunile, precum spune „Candela“, au sĕ fiă instruite cu alegatele: 1. Mărturiă de botezŭ; 2. Mărturiă de sĕnĕtate şi vaccinare (altuire); 3. Testimoniu de maturitate, eventualŭ de coloquii séu esamenulŭ de statŭ; 4. Testimoniu de căsătorie, 5. Testimoniu din tipiconulŭ şi cântările bisericescĭ; 6. Testimoniu de pauperitate. Petiţiunile suntŭ a se stilisa către Preav. Consistoriu archiepiscopalŭ şi a se trimite séu preda Rectoratului seminarialŭ până la 3/15 Septemvre a. c. incl.

***

Esplosiune. In minele de cărbunĭ dela Reşiţa ale societăţii căii ferate austro-ungare s'a întêmplatŭ la 17 Augustŭ o esplosiune, cu care ocasiune au fostŭ rĕnitĭ 12 lucrătorĭ, unii mai greu, alţii mai uşorŭ.

Tarifulŭ pe zone.

„Nemzet“ aduse de curĕndŭ scirea, că într'o singură sĕptĕmână căile ferate ungare au câştigatŭ în urma introducerei tarifului pe zone 190,000 florinĭ. Acum vine „Budapester Tagblatt“ şi constată că acestŭ câştigŭ e numai pe hârtiă şi în fantasia fóiei oficióse, care a vrutŭ sĕ amăgéscă publiculŭ, dér în realitate socotelele dovedescŭ o perdere însemnată, în raportŭ cu întrările din anulŭ trecutŭ, în timpulŭ corĕspunḑĕtorŭ. Adevĕrata stare a lucrului, ḑice „Bud. Tgbltt“ este urmĕtórea:

„După datele oficiale au călĕtoritŭ dela 30 Iuliu până la 12 Augustŭ a. c. 353,687 persóne, pe când în sĕptĕmânile corĕspunḑĕtóre ale anului trecutŭ 29 Iulie până la 11 Augustŭ au călĕtoritŭ 301,257 persóne. Plusulŭ călĕtorilorŭ este dér de 52,000, ceea ce dă însĕmnata urcare de 17 procente. Dintr'o asemenea redicare a comunicaţiunei e lucru firescŭ, că nu póte resulta acelŭ venitŭ mare în plusŭ, despre care vorbesce fóia oficiósă.

In realitate resultă pentru ambele sěptěmânĭ unŭ *scădĕmêntu alŭ veniturilorŭ* de 152,696 fl. După ce în aceeaşĭ periodă a anului acestuia s'au transportatŭ cu 35,000 tone mai multe frahturĭ, resultă unŭ scădĕmêntŭ în veniturile comunicaţiei de persóne.

„Ar fi o uşurinţă frivolă — dice „Bud. Tagbl." — „décă amŭ voi sě închidemŭ ochii faţă cu aceste apariţiunĭ. Fie-care aderentŭ alŭ tarifului pe zone a credutŭ, că deja în *prima* sěptěmână comunicaţiunea va cresce în modŭ *enormŭ*, dér când sěptěmâna ânteiu n'a arătatŭ nicĭ unŭ succesŭ, se mângăiau ómenii cu speranţa, că sěptěmâna a doua va fi mai bună. Chiar noi amŭ fostŭ de acésta părere. Acuma însě, după ce avemŭ înaintea nóstră şi alŭ doilea conspectŭ, vedemŭ că şi a doua sěptěmână a fostŭ rea, şi ne tememŭ, că cu tóte buletinele dilnice, de isbêndă şi a treia sěptěmână ne va aduce unŭ micŭ desastru. Tarifulŭ pe zone *se va proba însě în a treia şi a patra sěptěmână a lunei lui Augustŭ.* Décă aceste douě sěptěmânĭ vorŭ fi numai în parte la aceeaşĭ înălţime, ca sěptěmânile corĕspundĕtóre din anulŭ trecutŭ, atuncĭ putemŭ sě facemŭ unŭ bunŭ prognosticŭ tarifului pe zone. Décă însě şi cele mai bune dile de călĕtoriă ale anului în Ungaria s'ar esploata din partea publicului mare aşa de puţinŭ, încâtŭ sě resulte unŭ scădămêntŭ în venitŭ de vre-o 70,000 fl. pe sěptěmână, atuncĭ ar fi timpulŭ a chibzui, décă tarifulŭ pe zone se póte în adevěrŭ susţine în forma lui actuală."

Adunarea generală

a despărţĕmêntului VI Deva, alŭ Associaţiunei, ţinută în opidulŭ *Hunedóra* la 6(18) Augustŭ 1889.

Românii din oraşulŭ Hunedóra au avutŭ o îndoită sěrbătóre, căcĭ, afară de sěrbătórea bisericéscă, au mai avutŭ una şi naţională-culturală, ţinêndu-se acolo adunarea generală a despărţĕmêntului VI alŭ Associaţiunei, precum şi adunările reuniunei învĕţătorilorŭ românĭ din comitatulŭ Hunedórei.

Prin întrunirea inteligenţei şi poporului din locŭ şi jurŭ, ba chiar şi din locurĭ îndepărtate, s'a datŭ micului opidŭ o faţă veselă şi viuă.

Sěrbătórea s'a începutŭ prin serviciile d-deescĭ în ambele bisericĭ românescĭ, unde s'au ridicatŭ rugăciunĭ ferbinţĭ pentru casa domnitóre şi pacea ţĕrii. Serviciulŭ divinŭ din biserica gr. orientală, a fostŭ de o pompă estraordinară, servindŭ doi preoţĭ şi unŭ protopopŭ; ér corulŭ a fostŭ compusŭ din număroşii învĕţătorĭ, carĭ veniseră la adunarea generală. După sĕvîrşirea serviciului d-deescŭ şi întonarea imnului împĕrătescŭ, d-lŭ protopopŭ gr. cat. Ioanŭ Popŭ, din mijloculŭ bisericei îndesată de mulţime, într'o vorbire frumósă şi însufleţitóre, espunêndŭ scopulŭ stăruinţei şi resultatele activităţii Associaţiunei transilvane în genere, şi a despărţĕmintelorŭ în speciă, accentuândŭ şi activitatea despărţĕmêntului VI, — în numele Românilorŭ din oraşulŭ Hunedóra, a bineventatŭ comitetulŭ despărţĕmêntului şi pe toţĭ cei veniţĭ din jurŭ şi depărtare.

Directorulŭ despărţĕmêntului, d-lŭ Ioanŭ *Papiu*, protopopŭ gr. or. în Deva, mulţămindŭ oratorului şi Hunedorenilorŭ pentru căldurósa primire, ocupândŭ scaunulŭ presidialŭ, într'unŭ discursŭ rostitŭ cu multă căldură, în care arată însemnătatea şi binefacerile culturei, apoi espunêndŭ activitatea Associaţiunei transilvane pe terenulŭ culturalŭ şi în speciă arătândŭ cum Associaţiunea în timpulŭ mai nou stăruiesce la ridicarea şi cultivarea femeii române, — învită pe toţĭ Românii de inimă, ca sě sprijinéscă tendinţele salutare ale Associaţiunei nóstre.

Unŭ momentŭ mişcătorŭ a fostŭ, când directorulŭ-preşedinte a adusŭ la cunoscinţa adunării generale marea perdere ce a îndurat'o Associaţiunea Transilvaniei prin mórtea ilustrului vice-preşedinte *Iacobŭ Bologa*, urditorulŭ şi sufletulŭ despărţĕmintelorŭ. Publiculŭ emoţionatŭ şi cu pietate şĭ-a datŭ espresiune condolenţei sale prin sculare şi dicêndŭ, ca Dumnedeu sě-lŭ odihnéscă.

Directorulŭ-preşedinte mai departe în vorbirea de deşchidere a arătatŭ, în liniaminte generale şi activitatea despărţămêntului VI învitândŭ pe cei adunaţĭ a înainta după puterĭ scopulŭ ce comitetulŭ urmăresce, — în fine salutândŭ pe cei întruniţĭ, declară adunarea generală de deşchisă.

Amĕsuratŭ programului presentatŭ de comitetŭ, actuarulŭ despărţĕmêntului d-lŭ *Franciscŭ Hossu Longinŭ* cetesce raportulŭ subcomitetului despre activitatea prestată dela ultima adunare generală ţinută în Deva în 11 Faurŭ 1888.

Din acestŭ raportŭ se vede că subcomitetulŭ despărţĕmêntului VI, amĕsuratŭ împrejurărilorŭ după putinţă şĭ-a împlinitŭ datorinţele sale, esecutândŭ conclusele aduse şi stăruindŭ a promova scopulŭ Associaţiunei.

Luându-se raportulŭ la cunoscinţă, şi dându-i-se subcomitetului absolutoriu, s'a alesŭ o comisiune pentru înscrierea membrilorŭ noui şi încassarea taxelorŭ.

Pănă când comisiunea a fostŭ ocupată cu însărcinarea amintită, d-lŭ *George Munteanu* teol. gr. cat. din diecesa Lugoşului, fiulŭ părintelui *Alesandru Munteanu* dela Veţelŭ, a cetitŭ o disertaţiune compusă cu multă diliginţă, şi ascultată cu meritată atenţiune, despre *„Ponderositatea căsătoriei pentru individŭ şi statŭ"*. Disertatorulŭ a fostŭ remuneratŭ cu viue şi sincere aprobărĭ.

Referentulŭ comisiunei amintite, d-lŭ Teofilŭ *Tulea*, notarŭ cercualŭ, arată că s'au înscrisŭ ca membrii pe viéţă d-lŭ jude dela tribunalulŭ din Deva *Ioanŭ Moţoiu*, cu 100 de fl., ér dela membrii noi şi restanţe, au incursŭ 53 fl. cu totulŭ 153 fl. Adunarea luândŭ actŭ, primesce pe noi aleşii cu vii strigărĭ de „Sě trăiéscă."

Directorulŭ dândŭ demisiunea întregului subcomitetŭ, adunarea alege cu aclamaţiune noulŭ comitetŭ în persónele d-lui *Ioanŭ Papiu* directorŭ, Dr. *Alesandru L.-Hossu*, actuarŭ, *Romulŭ Crainicŭ*, *Avramŭ Pĕcurarŭ*, *Ioanŭ Papŭ*, *Teofilŭ Tulia*, *Nicolae Şinca*, membrii în comitetŭ, ér pe d-nii *Fr. Hossu-Longinŭ şi Ioanŭ Simionaşŭ* ca suplenţĭ.

După alegerea comisiunei pentru verificarea protocolului, d-lŭ *Franciscŭ Hossu-Longinŭ* face unŭ premiu de doi galbenĭ imperialĭ, pentru acelŭ învĕţătorŭ românŭ, fără considerare de confesiune, de pe teritorulŭ despărţămêntului VI, care în anulŭ viitorŭ va dovedi celŭ ma bunŭ succesŭ pe cariera sa. Adunarea primesce premiulŭ cu mulţumire.

Cu acestea exhauriatŭ fiindŭ programulŭ, directorulŭ mulţumindŭ înc'odată pentru buna primire declară adunarea generală de închisă.

Inainte de depărtare, primarulŭ oraşului Hunedóra, d-lŭ *George Dănilă*, mulţumindŭ subcomitetului pentru că a convocatŭ adunarea generală din ĕstŭ anŭ chiar în Hunedóra, asigură în nnmele sĕu şi a Românilorŭ Hunedorenĭ, că ei totdéuna cu inimă românéscă vorŭ sprijini după modestele lorŭ puterĭ scopulŭ Associaţiunei şi a despărţămêntului. Publiculŭ s'a depărtatŭ cu veseliă şi mulţămire sufletéscă.

După amédĭ s'a deschisŭ adunarea generală a reuniunei învĕţătorilorŭ românĭ din comitatulŭ Hunedórei şi în dilele următóre vorŭ continua interesantele puncte din programŭ. Despre decursulŭ acestei adunărĭ sperŭ că vorŭ raporta alţii mai în detailŭ, restrêngêndu-mĕ eu a vĕ mai pomeni numai şi aceea, că în séra acelei dile damele române hunedorene au arangiatŭ unŭ balŭ în folosulŭ reuniunei femeilorŭ din Deva; ér acestŭ balŭ a succesŭ peste aşteptare.

Voia bună a fostŭ la culme, — costumele naţionale n'au lipsitŭ,—cuadrilulŭ primŭ a fostŭ jucatŭ de vre-o 70 părechĭ, ér petrecerea a duratŭ pănă diminéţa în dorĭ. Succesulŭ materialŭ, deşi nu-lŭ potŭ sci hotărîtŭ, dér potŭ dice fără temere, că a fostŭ mulţumitorŭ, şi tóte acestea suntŭ a se mulţumì numai bunăvoinţei damelorŭ române hunedorene, carĭ n'au întârdiatŭ a face totŭ posibilulŭ pentru ca balulŭ şi peste totŭ întrunirea acésta românéscă sě aibă unŭ coloritŭ câtŭ se póte mai sěrbătorescŭ şi sě impresioneze câtŭ mai plăcutŭ pe óspeţii carĭ veniseră nu numai din jurŭ, ci şi din depărtărĭ considerabile, ca dela Braşovŭ, Sibiiu, Baia-de-Crişŭ, Bradŭ, şi din alte locurĭ.

Unŭ participantŭ.

„Corespondenţa Gaz. Trans".

Făgăraşiu, 19 Augustŭ 1889.

Stimate d-le Redactorŭ! Am cetitŭ din când în cândŭ în colónele preţuitului diarŭ ce redigeaţĭ despre esemplara administraţiune şi conducere a şcólelorŭ grăniţĕrescĭ din fostulŭ regimentŭ românŭ I, în carĭ încă de multŭ e introdusă industria de casă, ér la acele şcóle, unde funcţionéză şi învĕţătorese, şi lucrulŭ de mână.

Cumcă aceste şcóle potŭ servi de totŭ atâtea modele, mi s'a datŭ ocasiune a mĕ convinge la esamenulŭ de véră dela şcóla grăniţĕréscă din Voila, unde am vĕdutŭ cu ochii mei lucrurĭ de mână la copilele din classa de fete, carĭ valorau aprópe sute de florinĭ, şi carĭ lucrurĭ ìlŭ prindŭ mirare pe omŭ, când le vede în şcóle superióre, ér nu în o şcólă elementară.

Mai mare mĭ-a fostŭ surprinderea însĕ, când cu ocasiunea têrgului de ţéră ce s'a ţinutŭ în luna acésta în acea comună, am vĕdutŭ şi o şatră cu diferite lucrurĭ de mână, carĭ se vindeau de 2 copile din classa de fete, adecă erau lucrurile, pe carĭ le vĕdusemŭ la esamenŭ. Am vĕdutŭ cu ochii, pănă ce o copilă şĭ-a vêndutŭ munca ei — o faţă de masă — cu 6 fl. 20 cr. şi întrebându-o pe acea copilă, că a cui e? îmĭ rĕspunde, că e a parochului de acolo Şerbanŭ. Curiosŭ sĕ sciu, cine e şi cealaltă copilă, care încă avea lucrurĭ fórte frumóse, am întrebat'o că a cni e? şi mĭ-a rĕspunsŭ, că e copila notariului de cercŭ de acolo Danilă Şierbanŭ!

Incâtŭ m'am pututŭ informa acele lucrurĭ s'au vêndutŭ, ca din venitulŭ curatŭ sĕ se procure materialŭ de lucru de mână pentru copilele sĕrace.

Imprejurarea acésta n'are lipsă de nicĭ unŭ comentarŭ. Salutŭ cu bucuriă o ideiă atâtŭ de frumósă şi pe inventatorulŭ ei!

Aducŭ lucrulŭ acesta la cunoscinţa onoratului publicŭ, numai ca sĕ se védă, ce se póte face şi într'o scólă elementară, décă este condusă de unŭ comitetŭ ca acela, în fruntea căruia stă ilustrulŭ d-nŭ *Baronŭ Ursu*.

Unŭ făgărăşianŭ.

Studenţii Românĭ la Parisŭ.

Sub acestŭ titlu „Naţiunea" publică o corespondenţă din Parisŭ, în care suntŭ descrise serbările date studenţilorŭ românĭ şi de alte naţionalităţĭ, carĭ au fostŭ învitaţĭ acolo de colegii lorŭ francesĭ, cu ocasiunea înaugurărei Sorbonei. „Naţiunea" constată cu satisfacţiune, că studenţii românĭ prin inteligenţa şi munca lorŭ atragŭ atenţia străinătăţii. Étă corespondenţa:

Delegaţia. Serbările universitare date la Parisŭ pentru înaugurarea Nouei Sorbone au avutŭ unŭ caracterŭ escepţionalŭ de mărire şi de splendóre după mărturisirea unanimă a studenţilorŭ străinĭ învitaţĭ, din care mulţĭ asistaseră şi la serbările de acelaşŭ felŭ dela Bologna, dela Upsala, etc.

Pentru noi ele mai presintă unŭ interesŭ deosebitŭ, acela că pentru prima dată junimea română a fostŭ representată printr'unŭ numĕrŭ relativŭ mare şi într'unŭ modŭ, care a făcutŭ o bună impresiune. Plecaseră din ţéră optŭ studenţĭ, pe lângă carĭ s'au grupatŭ, îndată ce aflară de venirea lorŭ, mai mulţĭ studenţĭ românĭ veniţĭ la Parisŭ ca representanţĭ ai universităţilorŭ din Bruxelles, Lieges, Lausanne etc., unde se găsescŭ în studii, precum şi mulţĭ studenţĭ din Parisŭ, astfelŭ că la ocasiunile marĭ, formau o grupă de 25—30 de tinerĭ, cu stégulŭ ţĕrei, cumpĕratŭ de ei la Parisŭ prin cotisaţiunĭ.

La Operă. Asociaţiunea parisiană a studenţilorŭ ne-a datŭ de trei şi de patru orĭ mai multe serbărĭ şi desfătărĭ decâtŭ promisese când ne-a învitatŭ. A le descrie pe tóte, arŭ cere prea multŭ locŭ şi timpŭ. Cea mai emoţionată a fostŭ aceea dela Operă. Se da *Vilhelm Tell.* La începutulŭ actului 2-lea se anunţă sosirea preşedintelui Carnot. Indată totŭ publiculŭ compusŭ numai din studenţĭ, francesĭ şi streinĭ, şi din profesorĭ universitarĭ se scólă în picióre, şefulŭ orchestrei dă unŭ semnalŭ cu arcuşulŭ, cortina se ridică, pe scenă suntŭ grupaţĭ toţĭ artiştii şi coriştii în costume de teatru. Celebrulŭ Melchisedec vine pe scenă în uniformă de soldatŭ de infanfanteriă, unŭ pagiu îi aduce tricolorulŭ francesŭ, cu elŭ în mână întonéză împreună cu cei 3000 de asistenţĭ, cu corulŭ şĭ cu orchestra „Marseillaisa."

După primele strofe ale imnului revoluţionarŭ, unŭ felŭ de extasă cuprinde acéstă adunare, unde tóte popórele şi rasele omenescĭ erau representate, şi se manifestă prin tóte semnele entusiasmului. A fostŭ unulŭ din acele rarĭ momente, unde într'adevĕrŭ arta se ridică, cum spune Schoppenhauer, din sfera timpului şi a spaţiului şi ne transportă în regiunĭ necunoscute.

La Sorbona. Serbarea de inaugurare a Sorbonei a fostŭ descrisă de tóte diarele. Mĕ voi opri ceva mai departe puţinŭ la dênsa. A doua di s'au întrunitŭ totŭ la Sorbona delegaţiunile streine spre a exprima prin şefulŭ lorŭ recunoscinţa lorŭ pentru învitaţiunea Franciei. Şefulŭ delegaţiunei române improvisă următórele cuvinte, care fură salutate de aplausele ritmice numite *barr*, usitate la asemenea ocasiune la studenţii francezĭ:

„Camaradĭ! Invitaţiunea studenţilorŭ francezĭ ne a venitŭ în timpulŭ vacanţelorŭ şi din causa acésta amŭ întêmpinatŭ multe dificultăţĭ pentru a trimite o delegaţiă a nóstră. Le-amŭ învinsŭ însă şi amŭ fi învinsŭ şi altele mai marĭ, dĕcă ar fi fostŭ, căcĭ eramŭ pĕtrunşĭ de idea, că tinerimea română trebue sĕ fiă de faţă la aceste serbărĭ date lumei de către Franţa. Ba noi ca Românĭ mai avemŭ şi unŭ altŭ motivŭ putemicŭ. Acela de a afirma acea solidaritate de origine, civilisaţiune şi idei între latinĭ, de care a vorbitŭ înaintea mea delegatulŭ vechiei Pisa, căruia îi aducŭ mulţămirile nóstre pentru cuvintele ce le-a adresatŭ României".

„Poporŭ latinŭ încunjuratŭ de elemente eterogene, în mare parte inferióre prin cultură, perdutŭ în Orientŭ printre acele popóre, cu care spre marea nóstră părere de rĕu, totŭ ne mai confundaţĭ câte odată; aspiraţiunile, tendinţele nóstre se îndréptă cu putere şi cu focŭ spre occidentŭ, spre fraţii latinĭ. De aceea d-lorŭ, voiu termina cu strigătulŭ care resună credulŭ nostru ca naţiune doritóre de progresŭ: Trăiască popórele latine de peste Atlanticŭ, şi dela Lisabona pănă la Bucurescĭ. Trăiască patria nóstră România şi sora ei mai mare Franţa"!

Cele douĕ concerte. Frăţia ce esistă în Franţa între studenţĭ şi artiştĭ s'a arătatŭ cu strălucire în cele douĕ representărĭ-concerte pe care camaradii francesĭ le improvisară pentru învitaţii lorŭ, unulŭ la localulŭ asociaţiunei şi altulŭ la Meudon. Artiştĭ dela Theatre-Français ca Coquelin, Cadet şi Lambest, dela opera Comique, ca d-ra Marcolini, dela Odeon, etc. au venitŭ rêndŭ pe rêndŭ sĕ ne desfete cu vesela lorŭ artă. Unŭ milionarŭ n'ar fi pututŭ sĕ adune nicĭ cu o cheltuială de 15,000 de francĭ atâţĭ artiştĭ într'o serată, ne spunea unŭ com-

patriotŭ alŭ nostru care cunósce bine Parisulŭ.

La d. Fallières. La serata dată de ministrulŭ instrucţiunei d. Fallières, delegaţiunea română a avutŭ unŭ frumosŭ succesŭ. In locŭ de a veni câte unulŭ cum au făcutŭ ceilalţĭ studenţĭ, noi amŭ venitŭ în grupă şi cu unŭ buchetŭ, pe care unulŭ din noi, care cunósce bine limba francesă, îlŭ presintà dómnei Fallières ca unŭ micŭ semnŭ de gratitudine şi ca unŭ simbolŭ prin panclicile cu colorile române şi franceze prin care era împodobitŭ, de sentimentele nóstre. Publiculŭ se adunà repede în jurulŭ nostru strigândŭ: „Bravo les Roumains!“ ér damele dicêndŭ: „c'est gentil!“ D. Fallières ne mulţămì şi dênsulŭ şi ne strînse mâna fiă-căruia dicêndŭ: „C'est aussi mon voeu: vivent la France et la Roumanie unies!“

La Comedia Francesă. La „Comédie Française“, unde în trecêtŭ fiă disŭ, ca şi la Operă locurile cele mai bune erau reservate studenţilorŭ strĕinĭ, s'a jucatŭ „*le Cid*“ şi d. Lambert declamà nisce frumóse versurĭ compuse pentru ocasiunea acésta de *Claretie* dicêndŭ că şi casa lui Molière a vrutŭ sĕ aibă de óspeţĭ pe studenţĭ, că aci vorŭ găsi pe Molière „qui apprend à bien vivre“ şi pe Corneille „qui apprend à bien mourir“.

Celelalte teatre, ca Gaitė, Eden, Odéon se grăbiră de a pune la disposiţiune studenţilorŭ locurĭ de favóre.

Banchetulŭ. Serbările au fostŭ încheiate prin banchetulŭ datŭ în orăşelulŭ lui Rabelais: Meudon. La debarcader, municipalitatea întrégă cu pompierii şi musica locală aştepta pe ştudenţii veniţĭ din Parisŭ pe patru vapóre. Primăria se pregătise. Se pregătiseră tăbliţe cu numele fiă-cărei naţiunĭ representate şi astfelŭ aranjaţĭ după naţiune pornirămŭ pe délulŭ, unde erau aşedate mesele banchetului pentru 2500 de participanţĭ, studenţĭ, artiştĭ, profesorĭ, diariştĭ. La piciórele délului se vedea în depărtare ca o imensă panoramă Parisulŭ cu monumentele sale, din care se deosebia ca o dantelă aurită turnulŭ Eiffel.

Spre séră deodată rĕsare pe orizontŭ o stea, mai jósă decâtŭ celelalte, dér cu rade puternice îndreptate spre noi. Acesta era farulŭ turnului. Ce împuitorŭ spectacolŭ!

D-nii profesorĭ Lavisse şi Iansen ţinură câte unŭ discursŭ. Dintre delegaţiunile strĕine se trăsese la sorţĭ una, care sĕ vorbéscă pentru tóte. Sorţii favorisară pe Elveţienĭ, alŭ cărorŭ oratorŭ avù unŭ succesŭ strălucitŭ.

La studiulŭ limbei române.

Braşovŭ, 16 Iunie 1889.

(Urmare.)

La cestiunea 1: Sunt de firmă convingere, cumcă în cuvintele *şerbŭ, şerbescŭ* şi *şerbanŭ*, litera *s* nu Românii o au prefăcutŭ în şuerătóre, ci aceea au adus'o cu sine geniulŭ limbei, care necondiţionatŭ îşĭ cere drepturile sale, decumva spre aceea concurgŭ factorĭ receruţĭ; în cuvintele de sub cestiune ocurgŭ toţĭ factorii, carĭ pretindŭ ca litera *s* sĕ'şĭ pérdă sonulŭ originalŭ; factorii aceştia în linia primă sunt litera *palatală*: *r*, în linia a doua litera *labială*: *b*, străformată din litera originală *dentală v*, şi în urmă vine factorulŭ alŭ treilea vocala: *e*, care nemediatŭ urma după litera *s*. Dovadă spre adeverirea aserţiunei este: 1) că, décă din literile numite prin mine factorĭ, spre aceea ca litera *s* sĕ fiă în modulŭ numitŭ detronată, vomŭ restitui literei: *b* sonulŭ originalŭ, adecă: *v*, atuncĭ litera *s* de locŭ îşĭ va reprimi sonulŭ originalŭ şi noi Românii în casulŭ acesta, nevoiţĭ fiindŭ a ne închina geniului limbei, vomŭ rostì cuvintele acestea aşa precum suntŭ scrise, adecă: *servŭ, servescŭ, servianŭ*; 2) cumcă literele *palatale* sĕu *labiale* suntŭ factorii principalĭ, pentru-ca litera *s* sĕ fiă muiată, ecsemple vii avemŭ în cuvintele: *şérpe, şerbanŭ, şépte* etc., dér acéstă însuşire li-se atribue literelorŭ esistente în silaba primă; avemŭ ecsemple când litera *s* se móie şi înaintea vocalelorŭ *guturale* [p. e. *şórece, şopérlà, şodŭ, şuierŭ*, etc., dér sĕ se móie litera *s* înaintea vocalelorŭ *ĕ* sĕu *â*, nu sciu ecsemplu.

La cestiunea a 2-a. Ai binevoitŭ a întreba, pentru-ce n'au făcutŭ Românii pe *e* de după *s* în *ĕ* sĕu *â* aducêndŭ de ecsemplu: *seninulŭ* şi *serinulŭ*, Aicĭ paremi-se că ai smintitŭ, pentru-că başĭ în cuvintele acestea pe cursulŭ întregŭ alŭ Bănatului, precum şi în Ungaria, litera *e* se rostesce curatŭ, adecă cuvêntulŭ *seninŭ* şi *serinŭ* se rostesce precum e scrisŭ, *e* curatŭ ca în cuvêntulŭ *secere*. Avemŭ noi multe cuvinte, în carĭ după *s* litera *e* se închide, adecă se preface în *ĕ* sĕu *â*, oftândŭ aceea geniulŭ limbei p. e. *sĕcare, sĕmĕnătura, sĕptĕmână, sĕcure* etc. latinesce: secale, sementum, septimana, securis etc. — sĕu dóră eu n'am preceputŭ bine întrebarea. — Mai greu mi-se vede rĕspunsulŭ la întrebarea a 3-a, pentru-că arŭ apăré ca şi când aşŭ contradice rĕspunsului meu de sub punctulŭ 1-iu; dér nu va fi aşa, pentru că am sĕ observŭ că cuvintele: *sĕrbezŭ, sĕrbare, sĕrbătore*, le-amŭ avutŭ totdéuna în forma acésta, în care le vedemŭ şi adĭ, s'au auditŭ şi se audŭ necontenitŭ din gura poporului, care ni-a croitŭ şi susţinutŭ limba, dér cuvintele: *şerbŭ, şerbescŭ* s'au restituitŭ limbei numai după 1848—9, până atuncĭ ne foloseamŭ în loculŭ lorŭ cu cuvintele slave: *slugă, slugescŭ*, cu carĭ se folosesce poporulŭ şi adĭ. Din cele trei cuvinte n'au esistatŭ deră numai numele propriu familiarŭ *Şerbanŭ*, care nicĭ decâtŭ nu este identicŭ cu latinesculŭ: *servianus*, ci în tótă întêmplarea are originea din cuvêntulŭ *şerbŭ*, orĭ câtŭ de mare domniă sĕ fi purtatŭ sĕu sĕ pórte proprietarii numelui aceluia d. e. *Brebŭ, Brebanŭ*; Hîrbŭ, Hîrbanŭ etc. Am disŭ la punctulŭ 1. că nu sciu esemplu spre aceea, ca litera *s* înainte de *ĕ* şi *â* sĕ-şĭ schimbe tonulŭ. Aicĭ aşişderea nu potŭ sĕ dicŭ alta decâtŭ că aşa poftesce geniulŭ limbei. Celŭ ce scie altă causă se ne deslușéscă.

La întrebarea a 4-a rĕspundŭ, că *şerbŭ* însémnă atâta câtŭ a însemnatŭ în limba nóstră: *slugă*, latinesce *servus*; în începutŭ cu derivaţiunea *servo, are, atum*; pentru că în începutŭ *servatorii* la casele Romanilorŭ aveau obligămêntulŭ de a serva (păstra) aceea ce agonisiau domnii lorŭ; mai târdiu au începutŭ apoi a împlini unele sluşbe împrejurulŭ domnilorŭ lorŭ şi a caselorŭ lorŭ, prin urmare în cursulŭ timpului din *servatorĭ* s'au făcutŭ *servitorĭ*, şi vocabularulŭ lorŭ apoi s'a înmulţitŭ cu verbulŭ *servo, is, ire, itum*, fiindŭ apoi *şerbu* lui de faţă, din cuvêntulŭ acesta etimologia împreună cu tóte derivatele. *Sĕrbezŭ* este identicŭ cu verbulŭ *prăznuescŭ* introdusŭ în limbă din limba slavonă; va sĕ dică: *sĕrbătorescŭ*, ce corĕspunde cuvêntului latinescŭ *celebro, observo, servo* d. e. adĭ serbezŭ diua mea onomastică; hodie *celebro* diem meum onomasticum; *observo* diem hunc qua festum omnium sanctorum; *servo* hunc diem in memoriam defuncti patris mei; serbezŭ diua acésta ca sĕrbătórea tuturorŭ sfinţilorŭ; *ţinŭ* diua acésta întru aducerea aminte a morţii părintelui meu. Deducţiunea acésta póte fi semisiologia lorŭ etimologică.

La întrebarea a 5-a rĕspundŭ, cumcă cuvêntulŭ nostru *serbezŭ* cu cuvêntulŭ latinescŭ: *servo, are, atum* numai întru atâta stă în legătură etimologică, încâtŭ cuvêntulŭ acesta latinescŭ stă în legătură etimologică cu latinesculŭ: *observo, are, atum*; decĭ părerea mea modestă este, că verbulŭ *serbezŭ* în tótă întêmplarea îşĭ află etimologia în substantivulŭ *sĕrbătóre*, pentru că mai nainte s'a decretatŭ *sĕrbătórea*, apoi *sĕrbarea* periodică a sĕrbătórei; anume mai nainte a fostŭ varulŭ, apoi din substantivulŭ acesta s'au derivatŭ verbulŭ: *văruire*; mai nainte au fostŭ văpselele, apoi verbulŭ *văpsire* etc. etc.

Decĭ Domnulŭ meu! încâtŭ am priceputŭ, am rĕspunsŭ la cestiunile sulevate de d-ta, rêndulŭ d-tale fiindŭ acum a mĕ convinge despre aceea, că dis'am ceva nimeritorŭ la apelulŭ d-tale orĭ nimica?

De altmintrelea nu potŭ sĕ nu-mĭ esprimŭ mirarea, cum de dumnéta başĭ cuvintele acestea ţi-le-ai alesŭ de obiectul meditaţiunei, când acelea, după modestele mele vederĭ, nu contribuescŭ nimica spre lămurirea limbei, cu atâtŭ mai puţinŭ spre originea nóstră naţională. Avemŭ noi mai multe cestiunĭ de altŭ genŭ, carĭ suntŭ într'adevĕrŭ vitale şi esenţiale, baremĭ pentru lămurirea tuturorŭ cincĭ părţĭ ale gramaticei române, căcĭ cu originea nóstră naţională suntemŭ de multŭ în curatŭ. Cu durere privescŭ eu la aceea, că de atâtŭ amarŭ de timpŭ de când suntemŭ redivivĭ nu nĭ-amŭ pututŭ lĕmuri: *ortoepia, ortografia, etimologia, sintacsulŭ* şi *prosodia*. De atuncĭ am devenitŭ acolo, că în privinţa acésta putemŭ dice: Romana per Romaniae fines sine lege vagantur. De va merge totŭ aşa, acuşĭ nu ne vomŭ pricepe unii pe alţii. Si ocasionem nacturus sum, futuro collegio plus dicturus sum maiori cum condiditate sed semper obiective.

Făgetŭ, 1888 Augustŭ 10.

Cu respectulŭ cuvenitŭ

Dionisiu Pascuţiu m. p.

NB. Quomodo scribenda recte existimares haec vocabula: novem, nobis, nova, ova, rosea? Araneam ante tres menses Ephemeride nostra „Gazeta“ in uno ipsissimo vix 10. ordinum articulo quadrifarie scriptam vidi etc. **Idem.**

(Va urma.)

Economiă.

Grânele române la exposiţia din Parisŭ. „Curierulŭ Financiarŭ“ scrie: Congresulŭ internaţionalŭ de grâne şi făinurĭ, care se va ţiné la 20, 21 şi 22 Augustŭ st. n. la Parisŭ, e a treia întrunire a Congresului anualŭ industrialŭ şi comercialŭ de grâne şi făinurĭ, fundatŭ de associaţiunea naţională a morăritului francesŭ şi care anulŭ acesta, cu prilejulŭ exposiţiei, a fostŭ constituitŭ în congresŭ internaţionalŭ.

Comitetulŭ de organisare e formatŭ din toţĭ proprietarii cei mai fruntaşĭ de morĭ din Francia, a cărorŭ competenţă în acéstă materiă e nediscutabilă. Alăturĭ cu acestŭ comitetŭ există, anulŭ acesta, pentru a da congresului adevĕratulŭ sĕu caracterŭ internaţionalŭ, unŭ comitetŭ de patronagii, în care figuréză proprietarĭ de morĭ în tóte ţĕrile. România e representată în elŭ de d-nii Danielescu din Têrgu-Jiu şi Milas fiulŭ, dela casa Milas şi fiulŭ, care acum patru anĭ a construitŭ la Brăila o móră cu vaporĭ şi cu cilindru după modelulŭ celŭ mai nou şi provĕdută cu aparatele cele mai perfecţionate, care produce 1000 de chintale de făină pe di.

D-lŭ Milas a plecatŭ dilele acestea la Parisŭ, ducêndŭ cu elŭ nu numai mostre de grâurile nóstre, pe carĭ comitetulŭ le-a cerutŭ, şi va puté da tóte sciinţele necesare pentru a face pe congresulŭ internaţionalŭ sĕ înţelégă bine însemnătatea producţiei nóstre şi sĕ convingă pe tótă lumea, că cu tótă concurenţa Americei, Indiei şi Australiei, România e unŭ factorŭ importantŭ în acestŭ comerţŭ cu adevĕratŭ internaţionalŭ şi şi că ea póte prin calitatea produselorŭ sale sĕ rivaliseze cu ţĕrile cele mai renumite printre producĕtórele de cereale.

Têrgulŭ de rîmătorĭ dela Severinŭ. In intervalulŭ dela 1 Aprilie până la 7 Iulie, au intratŭ în sălaşe 2951 rîmătorĭ; au eşitŭ 520 pentru Austro-Ungaria şi 580 pentru consumaţia internă. Ucişĭ ca bolnavĭ au fostŭ 27. Au rĕmasŭ în sălaşe 1824.

Preţulŭ pe chilogramŭ variază între 65—70 banĭ după scădere [de 45 kgr. viaţă la părechie şi 4% rabatŭ.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS“.

(Serviciulŭ biuroului de coresp. din Pesta.)

Strassburg, 22 Augustŭ. Impĕratulŭ Germaniei şĭ-a esprimatŭ cea mai mare recunoscinţă asupra primirei grandióse şi cordiale, ce i s'a făcutŭ.

Parisŭ, 22 Augustŭ. In cercurile diplomatice circulă faime, că *Bismark*, după cele mai nouĕ învoelĭ cu Anglia şi după întrevederea monarchilorŭ în Berlinŭ, *va propune conchiămarea unui congresŭ pentru desarmare la Viena.*

DIVERSE.

Unŭ nou metodŭ de vindecare a ofticei. In congresulŭ medicalŭ, ce s'a ţinutŭ acum la Parisŭ, profesorulŭ Briand ţinù o prelegere despre unŭ nou tratamentŭ inventatŭ de dênsulŭ pentru bolnavii de plumânĭ. Metodulŭ sĕu constă în drastice întrebuinţărĭ de aerŭ rece. Cele dintâiu încercărĭ le-a făcutŭ cu patru bolnavĭ, carĭ s'au restauratŭ pe deplinŭ. Aceştĭ paţienţĭ trebuiră mai nainte de tóte din când în când a se obicĭnui cu aerulŭ liberŭ. Elŭ lăsa ferestrile deschise şi mai târdiu paţienţii trebuiau sĕ dórmă sub cerulŭ liberŭ, aşa că în érna trecută paturile lorŭ furà acoperite de zăpadă. Astădĭ bolnavii suntŭ mântuiţĭ, în vreme ce unŭ altŭ paţientŭ, care nu a voitŭ a se supune acestui esperimentŭ de vindecare, îşĭ trăiesce ultimele dile. La acestŭ tratamentŭ Dr. Briand întrebuinţéză fórte puţine medicamente; în totalŭ 80 centigr. Creosot, 8 centigr. Iodoform şi 30 centigr. Glycerin. Prelegerea lui Briand produse în congresŭ mare sensaţiune. Décă acéstă descoperire póte într'adevĕrŭ servi de unŭ adevĕratŭ tratamentŭ, atuncĭ bolnavii de plumânĭ în locŭ de a se duce la Nizza, St. Maurice, Mentone sĕu în alte localităţĭ climatice de cură, arŭ puté fi trimişi în părţile polului Nordicŭ. Este unŭ faptŭ cunoscutŭ, că în Nordŭ oftica nu e cunoscută.

Atentatŭ. In 18 Augustŭ séra pe la 11 óre, pe când cânta musica, s'a aruncatŭ din strada Impresa (din dosulŭ camerei deputaţilorŭ) o bombă pe pieţa Colonna, din Roma. Intre mulţime se ivì o scurtă panică, dér apoi se linişti şi musica continuà a cânta. Peste nópte s'au făcutŭ mai multe cercetărĭ domiciliare, ca sĕ se afle atentatorulŭ. Rănіţii suntŭ în numĕrŭ de şése, între carĭ unŭ copilŭ şi unŭ gendarmŭ suntŭ greu răniţĭ.

Regele insulei Sandwich, Kalakaua a promisŭ şi elŭ, cá va visita exposiţia francesă. Timpulŭ trece însĕ şi elŭ totŭ n'a mai sositŭ la Parisŭ. „Figaro“ publică acum o scrisóre a regelui Kalakaua, în care acesta spune, că n'a putută veni din causă că n'a avutŭ banĭ, dér acum i-au scrisŭ librarii, că au vêndutŭ mai multe decimĭ de mii de esemplare din poesiile ce a scosŭ acum de curêndŭ. Speră ast-felŭ sĕ capete ca la 150,000 francĭ, cu carĭ va veni apoi la Parisŭ.

Cursulŭ pieţei Braşovŭ

din 22 Augustŭ st. n. 1889.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.42	Vênd.	9.45
Argintŭ românescŭ -	„	9.38	„	9.41
Napoleon-d'orĭ - - -	„	9.44	„	9.46
Lire turcescĭ - - -	„	10.70	„	10.75
Imperialĭ - - - -	„	9.70	„	9.75
Galbinĭ .	„	5.58	„	5.64
Scris. fonc. „Albina“ 6%	„	102.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	98.59	„	99.—
Ruble rusescĭ - - -	„	122.—	„	123.—
Mărcĭ germane - -	„	58.—	„	58.20

Cursulŭ la bursa de Viena

din 21 Augustŭ st. n. 1889.

Renta de aurŭ 4% - - - - - - -	99.90
Renta de hârtiă 5% - - - - - - -	94.85
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare -	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) - -	100.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) - -	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) - -	112.25
Bonurĭ rurale ungare - - - - -	104.70
Bonurĭ cu clasa de sortare - - - -	104.70
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timişŭ - - -	104.70
Bonurĭ cu cl. de sortare - - - - -	104.70
Bonurĭ rurale transilvane - - - -	104.70
Bonurĭ croato-slavone - - - - -	105.70
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ - - - - - - - -	99.75
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	138.—
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului - -	129.25
Renta de hârtiă austriacă - - - -	83.70
Renta de argintŭ austriacă - - - -	84.75
Renta de aurŭ austriacă - - - - -	109.80
Losurĭ din 1860 - - - - - - - -	139.—
Acţiunile băncei austro-ungare - -	907.—
Acţiunile băncei de creditŭ ungar. -	317.—
Acţiunile băncei de creditŭ austr. -	305.—
Galbenĭ împĕrătescĭ - - - - - - -	5.64
Napoleon-d'orĭ - - - - - - - - -	9.46½
Mărcĭ 100 împ. germane - - - -	58.25
Londra 10 Livressterlinge - - - -	119.25

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.

Nr. 5120—1889. 46,M.3—1

PUBLICAȚIUNE.

Isbucnindŭ, conformŭ protocolului veterinarŭ din 17 a l. c., în Stupinele Brașovului în modŭ epidemicŭ bóla de gură și unghii între vitele cornute, se aduce prin acésta la cunoscință, cumcă Stupinile Brașovului s'au închisŭ ca cercŭ epidemicŭ, dispunêndu-se în sensulŭ § 219 a ordinațiunei pentru esecutarea articulului de lege VII din an. 1888, ca la intrările pe drumurile conducĕtóre în amintita parte a orașului sĕ se pună tabele de admonițiune, la intrările acestorŭ drumurĭ sĕ se pună străjĭ (sentinele), a cărorŭ menițiune este, că afară de cai, sĕ nu trécă alte animale în acestŭ cercŭ epidemicŭ, ci din contra sĕ le îndrumeze pe astfelŭ de drumurĭ, prin carĭ se póte ocoli acestŭ cercŭ.

Locuitorii Stupinilorŭ se provócă mai departe, că pe câtŭ timpŭ va dura epidemia se nu care din ale lorŭ curțĭ nutrețŭ și gunoiu; pașapórtele de vite (cu excepțiune acele de cai) aflătóre în posesiunea lorŭ sĕ le aștérnă în decursŭ de 24 de óre subscrisului căpitănatŭ spre păstrare, și în fine laptele mulsŭ dela vitele infectate de bóla epidemică de gură și unghii sĕ nu 'lŭ vêndă séu sĕ-lŭ foloséscă spre scopurĭ private.

Intrarea măcelarilorŭ și samsarilorŭ de vite în grajdurile astorfelŭ de vite este interḑisă.

Neesecutarea dispositiunilorŭ acestei publicațiunĭ se va pedepsi conformŭ dispositiunilorŭ art. de lege VII din 1888 cu tótă rigurositatea.

Brașovŭ, 17 Augustŭ 1889.

Căpitănatulŭ orășenescŭ.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniele orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 1 Iunie 1889.

Budapesta—Predealŭ

	Tren de persóne	Trenŭ accelerată	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Viena	11.—	8.—		
Budapesta	8.31	2.—	3.10	6.10
Szolnok	11.20	4.05	7.22	9.28
P. Ladány	2.22	5.46	5.52	11.38
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze			9.27	2.19
Fugyi-Vásárheli			9.44	2.32
Mezö-Telegd		7.41	10.21	2.55
Rév		8.16	11.38	3.38
Bratca			12.16	4.01
Bucia			12.54	4.23
Ciucia		9.05	1.57	4.49
Huiedin		9.35	3.11	5.31
Stana			3.40	5.40
Aghiriș			4.15	6.12
Ghirbeu			4.36	6.24
Nădêșel			4.58	6.38
Clușiu		10.35	5.26	6.56
	11.02			7.15
Apahida	11.23			7.48
Ghiriș	12.44			9.13
Cucerdea	1.27			10.04
Uióra	1.34			10.12
Vințulŭ de susŭ	1.42			10.19
Aiud	2.07			10.45
Țeiușŭ	2.26			11.34
Crăciunelŭ	3.11			12.11
Blașiu	3.24			12.29
Micăsasa	3.54			1.10
Copșa mică	4.09			1.30
Mediașŭ	4.39			2.14
Elisabetopole	5.11			2.54
Sighișóra	5.45			3.35
Hașfalĕu	6.12			4.07
Homorodŭ	7.32			5.54
Ágostonfalva	8.17			6.39
Apatia	8.37			7.13
Feldióra	9.06			7.45
Brașovŭ	9.45			8.32
	1.55	5.32		
Țimișŭ	2.53	6.15		
Predealŭ	3.28	6.47		
Bucurescĭ	9.35	11.50		

Predealŭ—Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerată	Tren de persóne	Trenŭ mixt
Bucurescĭ		4.40	7.30	*)
Predealŭ		9.12	1.14	5.03
Timișŭ		9.41	1.45	6.22
Brașovŭ	—.—	10.17	2.32	7.23
	4.54		7.07	
Feldióra	5.37		7.44	
Apața	6.15		8.09	
Ágostonfalva	6.43		8.29	
Homorodŭ	7.31		9.07	
Hașfaleu	9.09		10.34	
Sighișóra	9.33		10.46	
Elisabetopole	10.02		11.09	
Mediașŭ	11.04		11.35	
Copșa mică	11.24		12.19	
	11.39		11.59	
Micășasa	11.57		12.15	
Blașiu	12.30		12.43	
Crăciunelŭ	12.45		12.55	
Teiușŭ	1.13		1.07	
Aiudŭ	2.18		2.11	
Vințulŭ de susŭ	2.48		2.33	
Uióra	2.56		2.40	
Cucerdea	3.14		2.46	
Ghirișŭ	4.01		3.27	
Apahida	5.28		4.47	
Clușiu	5.56		5.08	
	6.45	5.32		8.—
Nădășelŭ	7.06			8.36
Gîhrbău	7.22			9.02
Aghireșŭ	7.37	6.11		9.32
Stana	8.03			10.11
B. Huiedin	8.24	6.43		10.51
Ciucia	9.04	7.12		12.16
Bucia	9.20			12.50
Bratca	9.37			1.19
Rév	9.55	7.51		2.—
Mezo-Telegd	10.20	8.17		3.04
Fugyi-Vásárheli	10.47			3.36
Várad-Velencze	10.57			3.52
Oradea-mare	11.04	8.42		4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.19	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.31	11.51	3.29	11.51
Budapesta	6.30	1.55	7.45	9.55
Viena	1.40	7.15	6.05	

*) Comunică numai în fiecare Vinerĭ.

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuș

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.	Trenŭ de pers.
Viena		11.—	3.40
Budapesta		7.40	9.30
Szolnok		10.42	12.38
Aradŭ		3.53	5.36
	2.17	4.29	6.06
Glogovațŭ	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Paulișŭ	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop		6.05	7.46
Bêrzava		6.23	7.57
Soborșinŭ		7.20	8.42
Zamŭ		7.55	9.11
Gurasad.		8.26	9.39
Ilia		8.47	9.55
Branicica		9.11	10.13
Deva		9.42	10.37
Simeria (Piski)		9.59	10.53
Orăștia		11.—	11.39
Șibotŭ		11.29	12.01
Vințulŭ de josŭ		12.02	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.19	12.45
Teiușŭ	9.54	1.06	1.24

Teiuș-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ mixt	Trenŭ de pers.	Trenŭ mixt
Teiușŭ	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	11.59	3.34	2.32
Vințulŭ de josŭ	12.30	4.10	
Șibotŭ	1.01	4.43	
Orăștia	1.32	5.13	
Simeria (Piski)	2.03	5.47	
Deva	2.52	6.27	
Branicica	3.23	6.54	
Ilia	3.55	7.20	
Gurasada	4.08	7.32	
Zamŭ	4.44	8.03	
Soborșinŭ	5.30	8.38	
Bêrzava	6.27	9.27	
Conopŭ	6.47	9.46	
Radna-Lipova	7.28	10.20	5.35
Paulișu	7.43	10.34	6.01
Gyorok	7.59	10.50	6.44
Glogovaț	8.28	11.16	7.25
Aradŭ	8.42	11.30	7.44
	9.20	12.05	
Szolnok	2.22	5.10	
Budapesta	6.—	8.15	
Viena	1.40	6.05	

Simeria (Piski)-Petroșenĭ

Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Hațegŭ	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Banița	11.50	3.53
Petroșeni	12.30	4.25

Petroșenĭ-Simeria (Piski)

Petroșenĭ	9.36	4.26
Banița	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Hațegŭ	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Aradŭ—Timișóra

Aradŭ	6.12	4.12
Aradulŭ nou	6.36	4.38
Németh-Ságh	7.01	5.01
Vinga	7.30	5.29
Orczifalva	7.55	5.47
Merczifalva	8.13	6.04
Timișóra	9.04	6.50

Timișóra—Aradŭ

Timișóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	2.04
Orczifalva	7.46	2.26
Vinga	8.15	2.56
Németh-Ságh	8.36	3.13
Aradulŭ nou	9.11	3.51
Aradŭ	9.27	4.05

Ghirișŭ—Turda

Ghirișŭ	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda—Ghirișŭ

Turda	8.29	3.19
Ghirișŭ	8.50	3.40

Sighișóra—Odorheiu

Sighișóra	6.05
Odorheiu	9.12

Odorheiu—Sighișóra

Odorheiu	6.—
Sighișóră	8.56

Copșa-mică—Sibiiu

Copșa-mică		2.05	4.35
Șeica mare		2.38	5.05
Lómneșŭ		3.22	5.46
Ocna	8.—	3.46	6.17
Sibiiu	8.35	4.18	6.40

Sibiiu-Copșa-mică

Sibiiu	2.30	9.10	9.50
Ocna	3.04	9.37	10.14
Lómneșŭ		10.05	10.40
Șeica mare		10.40	11.10
Copșa-mică		11.09	11.35

Cucerdea-Oșorheiu-Reghinulŭ săsescŭ

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheța	3.35	10.50	3.58
Ludoșŭ	3.51	11.11	4.15
M.-Bogata	4.06	11.20	4.41
Iernutŭ	4.43	11.57	5.28
Sânpaulŭ	4.58	12.12	5.44
Mirașteu	5.21	12.36	6.08
Oșorheiu	5.40	12.55	6.27
	6.—	4.58	—.—
Reghinul-săs.	7.35	7.—	

Reghinulŭ săsescŭ-Oșorheiu-Cucerdea

Reghinul-săs.		8.25	8.—
Oșorheiu		10.—	9.49
	6.45	12.15	10.20
Mirașteu	7.05	12.35	10.39
Sânpaulŭ	7.28	12.58	11.02
Iernutŭ	7.50	1.19	11.23
M. Bogata	8.23	1.49	11.53
Ludoșŭ	8.31	2.02	12.06
Cheța	9.12	2.18	12.22
Cucerdea	9.44	2.46	12.50

Simeria (Piski)-Unied.

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedóra	3.08

Unied.-Simeria (Piski

Uniedóra	9.30
Cerna	9.56
Simeria	10.15

Murêșŭ-Ludoșŭ-Bistrița

Murêșŭ-Ludoșŭ	4.30
Țagŭ-Budatelecŭ	7.27
Bistrița	11.—

Bistrița-Murêșŭ-Ludoșŭ

Bistrița	3.—
Țagŭ-Budatelecŭ	6.49
Murêșŭ-Ludoșŭ	9.35

Notă: Numerii încuadrațĭ cu linii gróse însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovŭ.